

กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก

Word Formations of Lanna Swear Words in Facebook

ศราวุธ หล่อดี^{1*} และ กรณ์ยกกร บุญภา¹

Sarawut Lordee^{1*} and Karankorn Boonpa¹

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

¹ Department of Thai, School of Liberal Arts, University of Phayao, Phayao Province 56000

* Corresponding author e-mail: sarawut_lordee@hotmail.co.th

Received: August 20, 2019; Revised: March 9, 2020; Accepted: June 10, 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก เก็บรวบรวมข้อมูลคำคำภาษาล้านนาที่ปรากฏในส่วนแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊ก เพจเมียงง่าว ตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2561 พบคำคำภาษาล้านนา 72 คำ จากนั้นนำคำคำภาษาล้านนา ไปวิเคราะห์ เสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์และแสดงคำร้อยละประกอบผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนามี 4 กลวิธีหลัก ได้แก่ 1) คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 2 กลวิธีย่อย 2) คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 21 กลวิธีย่อย 3) คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 15 กลวิธีย่อย 4) คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 3 กลวิธีย่อย เมื่อพิจารณาจำนวนกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนา 4 กลวิธีหลัก พบคำคำที่มี 2 องค์ประกอบมากที่สุด (56.94 %) รองลงมาเป็นคำคำที่มี 3 องค์ประกอบ (29.17 %), คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ (8.33 %) และคำคำที่มี 4 องค์ประกอบ (5.56 %) ตามลำดับ

คำสำคัญ: กลวิธีการสร้าง คำคำ ภาษาล้านนา เฟซบุ๊ก

Abstract

This article aims to analyze word formations of Lanna swear words in Facebook. The data were collected from swear words in comment sections on Facebook page 'Meang Ngaw' from January 2018 to December 2018. There were 72 Lanna swear words. The data was analyzed and the results were presented by descriptive analysis and percentage.

The findings revealed that there were 4 main types of word formations: 1) a swear word formed by 1-word part 2) a swear word formed by 2-word parts 3) a swear word formed by 3-word parts and 4) a swear word formed by 4-word parts. Each main type was classified into 2 subtypes, 21 subtypes, 15 subtypes, 3 subtypes, respectively. When considering 4 types of word formations, it was found that swear words formed by 2-word parts was the largest types of word formation (56.94 %) followed by swear words formed by 3-word parts (29.17 %), 1-word part (8.33 %) and 4-word parts (5.56 %), respectively.

Keywords: Word Formations, Swear Words, Lanna Language, Facebook

บทนำ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมาย คำ หมายถึง ใช้ถ้อยคำ ว่าคนอื่นให้เสียหาย มักใช้คำหยาบหรือคำที่มีความหมายส่อไปในทางไม่ดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: 429) ทั้งนี้คำหยาบมักเป็นถ้อยคำตรง ๆ ไม่พูดอ้อมค้อมฟังแล้วรู้ได้ทันที เช่น สันดานชั่ว และเป็นถ้อยคำเปรียบเทียบกับที่พูดอ้อมค้อมให้เข้าใจเอาเอง สิ่งที่ใช้เปรียบอาจเป็นสัตว์ที่คนถือว่า เป็นสัตว์ชั้นต่ำเลวทราม เช่น เหี้ย แรด แมงดา อวัยวะของคนทั้งอวัยวะเบื้องสูงและอวัยวะเบื้องต่ำ นำมารวมกับสิ่งต่าง ๆ เป็นคำหยาบ เช่น ใจหมา หน้าหมา ปากตลาด นอกจากคำคำที่เป็น สัตว์และอวัยวะของคนยังมีคำคำอื่น ๆ ที่นำมาใช้คำคำกันซึ่งมีความหมายไปในทางไม่ดี ชั่วช้า อับปางคล (รุ่งอรุณ ที่เชษฐนทีเถียร, 2529) อาจกล่าวได้ว่า คำคำเป็นส่วนหนึ่งของคำหยาบ เป็นคำพูดที่กระตุ้นให้ต่ำกว่าเดิมจากที่เป็นจริง เป็นคำที่ลดทอนคุณค่าของคนจากการดูหมิ่นด้วย คำพูดให้ผู้อื่นรู้สึกเจ็บปวด เสื่อมเสียชื่อเสียง รู้สึกด้อยค่าและขายหน้า (Allan and Burridge 1991; แหยม ไชเล่า, 2533; ปิ่น มุทุกันต์, 2541; อรทัย ชินอัศรพงศ์, 2557) คำคำจึงเป็นคำที่ใช้พูด

เมื่อเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกทางลบ เพื่อให้กระทบกระเทือนอารมณ์และความรู้สึกของอีกฝ่าย หนึ่งคำคำเป็นสิ่งแสดงให้เห็นความคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่สะท้อนผ่านคำคำของกลุ่มคนนั้น

การศึกษาคำคำในประเทศไทยมีผู้ศึกษาไม่มากนัก จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคำคำหรือคำบริภาษ พบประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ สถานการณ์และองค์ประกอบของการบริภาษ เนื้อหา และกลวิธีการบริภาษ การใช้ภาษาจากคำบริภาษ คำนิยมและโลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำคำ ความหมายของคำคำ และกลวิธีการสร้างคำคำด้านรูปแบบและโครงสร้างทางไวยากรณ์ของคำคำ เช่น คำคำที่เป็นคำมูล (งู ควาย เลือก) คำคำที่เป็นคำประสม (ปากโป้ง ปากเสีย ปากหมา) (วีระศักดิ์ บุญญาพิทักษ์, 2536; ศรศักดิ์ ไชยมงคล, 2540; สมบูรณ์ ศรีระสันต์, 2542; วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, 2547; อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557) ข้อมูลที่ใช้ศึกษาคำคำหรือคำบริภาษข้างต้นเป็นข้อมูลภาษาไทยมาตรฐานที่ได้จากการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมจากรรณคดี นวนิยาย พจนานุกรม เพลง ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และเว็บไซต์ ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาคำคำในภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ

คำคำมักพบในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น ทวิตเตอร์ (Twitter) เฟซบุ๊ก (Facebook) ทั้งนี้เฟซบุ๊กเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทหนึ่งที่ใช้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นโดยใช้ถ้อยคำ ภาพ เสียง เป็นต้น นอกจากนี้ เฟซบุ๊กยังมีเพจ (Page) คือ พื้นที่ให้บุคคลทั่วไปแสดงความคิดเห็นหรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจร่วมกัน (ชัยภูมิ บุญมี และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2561, หน้า 84) เช่น เพจเมียงง่าว เป็นเพจที่มีคนล้านนาจำนวนมากใช้ภาษาล้านนาหรือภาษาที่ใช้สื่อสารในภาคเหนือของประเทศไทยแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์เรื่องต่าง ๆ อย่างอิสระ ความคิดเห็นหรือข้อความวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าว ปรากฏการใช้คำคำภาษาล้านนาที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกของคนคำ ซึ่งคำคำภาษาล้านนาที่พบมีกลวิธีการสร้างคำคำ หรือวิธีการนำคำมาสร้างเป็นถ้อยคำเพื่อใช้กับผู้ติดตามตัวอย่าง อึ้งว มีวิธีการสร้างคำคำโดยนำคำนำหน้าชื่อ อึ้ง ประกอบกับชื่อสิ่งมีชีวิต ว (วัว), บ่าปั่นตาย มีวิธีการสร้างคำคำโดยนำคำนำหน้าชื่อ บ่า (ไ้) ประกอบกับคำบอกเวลา ปั่น (พลัน หมายถึง เร่งด่วน) และคำบอกสภาพหรือลักษณะ ตาย (ตาย) เป็นต้น

กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนามีหลายรูปแบบ รวมทั้งคำคำที่พบในสื่อดังกล่าวสามารถใช้เป็นตัวแทนข้อมูลคำคำภาษาล้านนาได้จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก เพจเมียงง่าว เพื่อให้เห็นลักษณะการนำคำมาประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนา นอกจากนี้ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำในสื่อออนไลน์หรือข้อมูลอื่น ๆ ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก

ขอบเขต

ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก เป็นข้อมูลคำคำภาษาล้านนาที่ปรากฏในส่วนแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊ก เพจเมียงง่าว ตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2561 จำนวน 72 คำ

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาคำคำหรือคำบริภาษในประเทศไทย

1.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลคำคำภาษาล้านนาที่ปรากฏในส่วนแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊ก เพจเมียงง่าว ตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2561 โดยพิจารณาคำคำภาษาล้านนาจากบริบทข้อความและขอบเขตความหมายของคำคำ คือ “คำที่ใช้พูดดูหมิ่นหรือดูถูกผู้อื่นให้รู้สึกเจ็บปวด กระเทือนอารมณ์ เสียหน้า หรือเสียชื่อเสียง ทั้งนี้คำคำอาจเป็นคำหยาบหรือไม่ก็ได้” เช่น บ่าวอกนี่ปิ่นปักปืนแบ็ก (บ่าวอกเน้นกลับลอกตลบตะแลง) มันใจจะดีอีหม้อนฮกนิ (มันไม่ดีอีหม้อนรูกเนี้ย) จากตัวอย่างข้อความแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊กคำว่า บ่าวอก อีหม้อนฮก ถือว่าเป็นคำคำภาษาล้านนา

จากการพิจารณาคำคำภาษาล้านนาในสื่อดังกล่าวจากบริบทข้อความและขอบเขตความหมายของคำคำข้างต้น พบคำคำภาษาล้านนาจำนวน 72 คำ จากนั้นนำคำคำภาษาล้านนาไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก โดยอาศัยแนวคิดการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำในภาษาไทยที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายของคำของอรทัย ชินอักษรพงศ์ (2557) มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก แนวคิดดังกล่าวมีวิธีการวิเคราะห์ดังตัวอย่าง

คำคำ: สองหน้า

โครงสร้างคำคำ: คำประสม

รูปแบบคำคำ: นาม + นาม

คำที่นำมาประกอบเป็นคำคำ: สอง + หน้า

ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ: ตัวเลข + วัตถุ

ทั้งนี้การวิเคราะห์ประเภทของคำที่นำมาประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนา ผู้วิจัยพิจารณาจากความหมายของคำภาษาล้านนาในพจนานุกรมภาษาล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวงของอุดม รุ่งเรืองศรี (2547) อนึ่งผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้วิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนา ได้แก่ = หมายถึง มีวิธีการสร้างคำมาจาก, + หมายถึง ประกอบกับ

กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพชบุรีมีวิธีการวิเคราะห์ดังตัวอย่าง

คำคำ: อี่งัว

จำนวนองค์ประกอบ: 2 องค์ประกอบ

คำที่นำมาประกอบเป็นคำคำ: อี่ + งัว (วัว)

กลวิธีการสร้างคำคำ: คำนำหน้าชื่อ + สิ่งมีชีวิต

3. การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพชบุรีด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ และแสดงคำร้อยละประกอบผลการวิจัย โดยชั้นแรกจะแสดงคำร้อยละจำนวนคำคำภาษาล้านนาของกลวิธีย่อย ชั้นต่อไปจะแสดงคำร้อยละจำนวนคำคำภาษาล้านนาของกลวิธีหลัก เพื่อให้เห็นภาพรวมกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพชบุรี

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพชบุรีจำนวน 72 คำ แบ่งกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาเป็น 4 กลวิธีหลัก ได้แก่ 1) คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ 2) คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ 3) คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ 4) คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ

คำคำที่มี 1 องค์ประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนาที่ประกอบด้วยความหมายของคำ 1 กลุ่มความหมาย พบทั้งหมด 6 คำ แบ่งเป็น 2 กลวิธีย่อย ได้แก่

1.1 พุทธิกรรม เป็นการนำคำแสดงพุทธิกรรมของคนมาเป็นคำคำ พบ 3 คำ (50 %) เช่น

โกะโงะ (เป็น)

แฮ่น (ตัดจริด)

1.2 สติปัญญา เป็นการนำคำแสดงสติปัญญาของคนมาเป็นคำคำ พบ 3 คำ (50 %) เช่น

ง่าว (โง่)

สิ่งตึง (สิ่ง: โง่ ทึ่ม, ตึง: โง่)

2. คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ

คำคำที่มี 2 องค์ประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนาที่ประกอบด้วยความหมายของคำ 2 กลุ่มความหมาย พบทั้งหมด 41 คำ แบ่งเป็น 21 กลวิธีย่อย ได้แก่

2.1 คำนำหน้าชื่อ + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่ เป็นเพศหญิง ประกอบกับคำบอกสภาพหรือลักษณะร่างกายของคน พบ 3 คำ (7.32 %) เช่น

อี่ตุ้ย = อี่ + ตุ้ย (อ้วน)

อี่โป้ = อี่ + โป้ (รูลึกเข้าไป)

2.2 คำนำหน้าชื่อ + คำเรียกผี เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่ เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับคำเรียกผีหรือชื่อผี พบ 3 คำ (7.32 %) เช่น

บ่าพาย = บ่า (ไ้) + พาย (ผีพราย)

อี่ผี = อี่ + ผี

2.3 คำนำหน้าชื่อ + พดติกรรม เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่ เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับคำแสดงพดติกรรมของคน พบ 4 คำ (9.76 %) เช่น

บ่าหสิ่ง = บ่า (ไ้) + หสิ่ง (ตื้อ รัน)

อี่ฮากเลียด = อี่ + ฮากเลียด (กินกินขนาด)

2.4 คำนำหน้าชื่อ + โรค เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่ เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับชื่อโรค พบ 2 คำ (4.88 %) ได้แก่

บ่าห่า = บ่า (ไ้) + ห่า (โรคห่า)

อี่ห่า = อี่ + ห่า

2.5 คำนำหน้าชื่อ + สติปัญญา เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่ เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับคำแสดงสติปัญญาของคน พบ 5 คำ (12.20 %) เช่น

บ่าสิ่ง = บ่า (ไ้) + สิ่ง (โง่ ทึ่ม)

อี่ง่าว = อี่ + ง่าว (โง่)

2.6 คำนำหน้าชื่อ + สถานที่ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่ เป็นเพศชาย ประกอบกับสถานที่ พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

บำเมียง = บำ (ไ้) + เมียง (บ้านนอก)

2.7 คำนำหน้าชื่อ + สิ่งมีชีวิต เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ พบ 3 คำ (7.32 %) เช่น

บำวอก = บำ (ไ้) + วอก (สิง)

อั้งว = อั้ง + ้ว (วัว)

2.8 คำนำหน้าชื่อ + สิ่งอัมมคส เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป็นเพศชาย ประกอบกับคำเรียกสิ่งอัมมคส พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

บำซิด = บำ (ไ้) + ซิด (เสียด จัญไร)

2.9 คำนำหน้าชื่อ + อวัยวะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป็นเพศชาย ประกอบกับอวัยวะ พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

บำฮู้ = บำ (ไ้) + ฮู้ (รูทวาร)

2.10 คำบอกเจตนา + พฤติกรรม เป็นการนำคำบอกเจตนา ประกอบกับคำแสดงพฤติกรรมของคน พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

จะไปแสลน = จะไป (อย่า) + แสลน (จู้จี้)

2.11 คำบอกสภาพหรือลักษณะ + อวัยวะ เป็นการนำคำบอกสภาพหรือลักษณะของอวัยวะ ประกอบกับอวัยวะของคนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง พบ 6 คำ (14.63 %) เช่น

แก่นแดด = แก่น (สิ่งที่เป็นเม็ด) + แดด (ส่วนของอวัยวะเพศหญิง)

ห้าแป็บ = ห้า + แป็บ (แบน)

2.12 คำเรียกผี + คำอกระยะ เป็นการนำคำเรียกผีหรือชื่อผี ประกอบกับคำอกระยะ พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

พายแหมะ = พาย (ผีพราย) + แหมะ (ใกล้ ซิด)

2.13 คำเรียกผี + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำเรียกผี ประกอบกับคำบอกสภาพหรือลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

ผีต่ายกั๊ด = ผี + ต่าย (ตาย) กั๊ด (จุก แน่น)

2.14 ซาติกำเนิด + สติปัญญา เป็นการนำซาติกำเนิด ประกอบกับคำแสดงสติปัญญาของคน พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

จาดงาว = จาด (ซาติ) + งาว (โง่)

2.15 ซาติกำเนิด + สิ่งมีชีวิต เป็นการนำซาติกำเนิด ประกอบกับสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

จำกัดหมา = จำกัด (ชาติ) + หมา

2.16 พฤติกรรม + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำแสดงพฤติกรรมของ
คน ประกอบกับคำบอกสภาพหรือลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

สลิตดก = สลิต (ตัดจรีต) + ดก (มาก)

2.17 สถานที่ + คำเรียกผี เป็นการนำสถานที่ ประกอบกับคำเรียกผี พบ 1 คำ
(2.44 %) ได้แก่

ป่าเฮ่วผี = ป่าเฮ่ว (ป่าช้า) + ผี

2.18 สิ่งมีชีวิต + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์
ประกอบกับคำบอกสภาพหรือลักษณะของสัตว์ พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

อึ่งกั๊ดแมงเม่า = อึ่ง (อึ่งอ่าง) + กั๊ด (จุก แน่น) + แมงเม่า

2.19 สิ่งมีชีวิต + สิ่งของเครื่องใช้ เป็นการนำสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ ประกอบกับ
สิ่งของเครื่องใช้ พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

ควายสะตวง = ควาย + สะตวง (กระทงใส่เครื่องเซ่น)

2.20 อวัยวะ + สติปัญญา เป็นการนำอวัยวะของคน ประกอบกับคำแสดง
สติปัญญาของคน พบ 1 คำ (2.44 %) ได้แก่

หน้าเซอะ = หน้า + เซอะ (เซ่อ โง่)

2.21 อวัยวะ + สิ่งมีชีวิต เป็นการนำอวัยวะของคน ประกอบกับสิ่งมีชีวิตประเภท
สัตว์ พบ 2 คำ (4.88 %) ได้แก่

หน้าป่าหลิม = หน้า + ป่าหลิม (ปลาช่อน)

หน้าแป้ว = หน้า + แป้ว (พยาธิ)

3. คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ

คำคำที่มี 3 องค์ประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนาที่ประกอบด้วยความหมายของคำ
3 กลุ่มความหมาย พบทั้งหมด 21 คำ แบ่งเป็น 15 กลวิธีย่อย ได้แก่

3.1 คำนำหน้าชื่อ + คำบอกเวลา + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำ
นำหน้าชื่อคนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับคำบอกเวลา และคำบอกสภาพหรือ
ลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบ 2 คำ (9.52 %) ได้แก่

บ่าปันต่าย = บ่า (ไ้) + ปัน (พลัน: เร่ง ด่วน) + ต่าย (ตาย)

อี่ปันต่าย = อี่ + ปัน + ต่าย

3.2 คำนำหน้าชื่อ + คำเรียกผี + พฤติกรรม เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศชาย ประกอบกับคำเรียกผี และคำแสดงพฤติกรรมของผี พบ 2 คำ (9.52 %) ได้แก่

บำผีปี = บำ (ไ้) + ผี + ปี (กด ปีบ)

บำผีปีบ = บำ + ผี + ปีบ

3.3 คำนำหน้าชื่อ + คำเรียกผี + สถานที่ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศชาย ประกอบกับคำเรียกผีหรือชื่อผี และสถานที่ พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

บำพายดง = บำ (ไ้) + พาย (ผีพราย) + ดง (ป่า)

3.4 คำนำหน้าชื่อ + คำเรียกผี + สิ่งของเครื่องใช้ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศชาย ประกอบกับคำเรียกผีหรือชื่อผี และสิ่งของเครื่องใช้ พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

บำพายโบม = บำ (ไ้) + พาย (ผีพราย) + โบม (โลงศพ)

3.5 คำนำหน้าชื่อ + พฤติกรรม + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศชาย ประกอบกับคำแสดงพฤติกรรมของคน และคำบอกสภาพหรือลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

บำหลีกหลวง = บำ (ไ้) + หลีก (คือ) + หลวง (ยิ่งใหญ่ ทรงอำนาจ)

3.6 คำนำหน้าชื่อ + โรค + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศชาย ประกอบกับชื่อโรค และคำบอกสภาพหรือลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

บำห่าปัก = บำ (ไ้) + ห่า (โรคห่า) + ปัก (ตั้งฝังให้ติดอยู่)

3.7 คำนำหน้าชื่อ + สิ่งของเครื่องใช้ + สถานที่ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศหญิง ประกอบกับสิ่งของเครื่องใช้ และสถานที่ พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

อี่หม่อนฮก = อี่ + หม้อ + นฮก (นรก)

3.8 คำนำหน้าชื่อ + สิ่งมีชีวิต + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศชาย ประกอบกับสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ และคำบอกสภาพหรือลักษณะของสัตว์ พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

บำจิกกะเลื่อเกลี้ยง = บำ (ไ้) + จิกกะเลื่อ (จิ้งเหลน) + เกลี้ยง

3.9 คำนำหน้าชื่อ + อวัยวะ + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป้นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับอวัยวะของคน และคำบอกสภาพหรือลักษณะของอวัยวะ พบ 3 คำ (14.29 %) เช่น

บำเขี้ยวอี = บำ (ไ้) + เขี้ยว (ฟัน) + อี (ห่าง แยก)

อีดำเปื้อน = อี + ต่ำ (ตา) + เปื้อน (ใหญ่ กว้าง)

3.10 คำนำหน้าชื่อ + อวัยวะ + สิ่งมีชีวิต เป็นการนำคำนำหน้าชื่อหรือคำเรียกชื่อคนที่ เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับอวัยวะของคนหรือสัตว์ และสิ่งมีชีวิตประเภทคนหรือสัตว์ พบ 2 คำ (9.52 %) ได้แก่

บำหนัหมา = บำ (ไ้) + หนั + หมา

หีแม่มีง = หี + แม่ + มีง

3.11 คำบอกสภาพหรือลักษณะ + คำแสดงความเปรียบ + สิ่งมีชีวิต เป็นการนำคำบอกสภาพหรือลักษณะร่างกายของคน ประกอบกับคำแสดงความเปรียบ และสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

ผอมหยั่งเขียด = ผอม + หยั่ง (อย่าง) + เขียด

3.12 พฤติกรรม + คำแสดงความเปรียบ + สิ่งมีชีวิต เป็นการนำคำแสดงพฤติกรรมของคน ประกอบกับคำแสดงความเปรียบ และสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ พบ 2 คำ (9.52 %) ได้แก่

สลิดหยั่งวอก = สลิด (ดัดจริต) + หยั่ง (อย่าง) + วอก (ลิง)

สวกหยั่งหมา = สวก (ดู) + หยั่ง + หมา

3.13 สิ่งมีชีวิต + คำนำหน้าชื่อ + คำบอกเจตนา เป็นการนำสิ่งมีชีวิตประเภทคน ประกอบกับคำนำหน้าชื่อหรือคำเรียกชื่อคน และคำบอกเจตนา พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

บ้อคิงหยั่ง = บ้อ (พ่อ) + คิง (มีง) + หยั่ง (อะไร ทำไม)

3.14 สิ่งมีชีวิต + พฤติกรรม + สิ่งของเครื่องใช้ เป็นการนำสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ ประกอบกับคำแสดงพฤติกรรมของสัตว์ และสิ่งของเครื่องใช้ พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

แมงลุ่นเต้า = แมง + ลุ่น (เข้าไปอยู่ระหว่าง) + เต้า (ชี้เ้า)

3.15 อวัยวะ + คำแสดงความเปรียบ + สิ่งมีชีวิต เป็นการนำอวัยวะของคน ประกอบกับคำแสดงความเปรียบ และสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ พบ 1 คำ (4.76 %) ได้แก่

หน้าหยั่งจะเลื้อ = หน้า + หยั่ง (อย่าง) + จะเลื้อ (จิ้งเหลน)

4. คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ

คำคำที่มี 4 องค์ประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนาที่ประกอบด้วยความหมายของคำ 4 กลุ่มความหมาย พบทั้งหมด 4 คำ แบ่งเป็น 3 กลวิธีย่อย ได้แก่

4.1 คำนำหน้าชื่อ + โรค + คำบอกเวลา + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป็นเพศหญิง ประกอบกับชื่อโรค คำบอกเวลา และคำบอกสภาพหรือลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบ 1 คำ (25 %) ได้แก่

ชื่อห้าปันตาย = ชื่อ + ห่า (โรคห่า) + ปัน (พลัน: เร่งด่วน) + ต่าย (ตาย)

4.2 คำนำหน้าชื่อ + โรค + พุทธกรรม + อวัยวะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ประกอบกับชื่อโรค คำแสดงพุทธกรรมของโรค และคำเรียกอวัยวะของคน พบ 2 คำ (50 %) ได้แก่

บ่าห่ากินดับ = บ่า (ไ้) + ห่า (โรคห่า) + กิน (กิน) + ดับ

ชื่อห้ากินไ้ = ชื่อ + ห่า + กิน + ไ้ (ไ้)

4.3 คำนำหน้าชื่อ + สิ่งของเครื่องใช้ + พุทธกรรม + คำบอกสภาพหรือลักษณะ เป็นการนำคำนำหน้าชื่อคนที่เป็นเพศหญิง ประกอบกับสิ่งของเครื่องใช้ คำแสดงพุทธกรรมของคน และคำบอกสภาพหรือลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พบ 1 คำ (25 %) ได้แก่

ชื่อสะลิมัดตั้ง = ชื่อ + สะลิม (หินอนัยตุ่น) + มัด + ตั้ง

จำนวนคำและคำร้อยละของกลวิธีย่อยในการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพชบุรี แสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนคำและคำร้อยละของกลวิธีย่อยในการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพชบุรี

กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพชบุรี							
คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ	
กลวิธีการสร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการสร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการสร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการสร้างคำคำ	จำนวน (%)
1. พุทธกรรม (โกะโงะ)	3 (50)	1. คำนำหน้าชื่อ + คำบอกสภาพ/ลักษณะ (อืดูย)	3 (7.32)	1. คำนำหน้าชื่อ + คำบอกเวลา + คำบอกสภาพ/ลักษณะ (ปาปันตาย)	2 (9.52)	1. คำนำหน้าชื่อ + โรค + คำบอกเวลา + คำบอกสภาพ/ลักษณะ (ชื่อห้าปันตาย)	1 (25)
2. สติปัญญา (ง่า)	3 (50)	2. คำนำหน้าชื่อ + คำเรียกผี (ปาพาย)	3 (7.32)	2. คำนำหน้าชื่อ + คำเรียกผี + พุทธกรรม (ปาผีปับ)	2 (9.52)	2. คำนำหน้าชื่อ + โรค + พุทธกรรม + อวัยวะ (ปาห้ากินดับ)	2 (50)
		3. คำนำหน้า	4	3. คำนำหน้า	1	3. คำนำหน้า	1 (25)

กลวิธีการสร้างคำภาษาล้านนาในเพชรบุรี							
คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ	
กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)
		ชื่อ + พฤติกรรม (ป่าลิ่ง)	(9.76)	ชื่อ + คำเรียก + สถานที่ (ป่าพายดง)	(4.76)	ชื่อ + สิ่งของ เครื่องใช้ + พฤติกรรม + คำบอกสภาพ/ ลักษณะ (ฮั้สะลิมดั่ง)	
		4. คำนำหน้า ชื่อ + โรค (ฮั้ห่า)	2 (4.88)	4. คำนำหน้า ชื่อ + คำเรียก + สิ่งของเครื่องใช้ (ป่าพายโปม)	1 (4.76)		
		5. คำนำหน้า ชื่อ + สติปัญญา (ป่าลิ่ง)	5 (12.20)	5. คำนำหน้า ชื่อ + พฤติกรรม + คำบอกสภาพ/ ลักษณะ (ป่าหลีกหลวง)	1 (4.76)		
		6. คำนำหน้า ชื่อ + สถานที่ (ป่าเมียง)	1 (2.44)	6. คำนำหน้า ชื่อ + โรค + คำ บอกสภาพ/ ลักษณะ (ป่าห้าปัก)	1 (4.76)		
		7. คำนำหน้า ชื่อ + สิ่งมีชีวิต (ฮั้จัว)	3 (7.32)	7. คำนำหน้า ชื่อ + สิ่งของ เครื่องใช้ + สถานที่ (ฮั้หม่อนฮุก)	1 (4.76)		
		8. คำนำหน้า ชื่อ + สิ่งอุปมา (ป่าซัด)	1 (2.44)	8. คำนำหน้า ชื่อ + สิ่งมีชีวิต + คำบอกสภาพ/ ลักษณะ (ป่าจ๊กกะเลอ เกลี้ยง)	1 (4.76)		

กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเฟซบุ๊ก							
คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ		คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ	
กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำคำ	จำนวน (%)
		9. คำนำหน้า ชื่อ + อวัยวะ (ป่าฮู้ชี่)	1 (2.44)	9. คำนำหน้า ชื่อ + อวัยวะ + คำบอกสภาพ/ ลักษณะ (ป่าเขียววี่)	3 (14.29)		
		10. คำบอก เจตนา + พฤติกรรม (จะไปสแลน)	1 (2.44)	10. คำนำหน้า ชื่อ + อวัยวะ + สิ่งมีชีวิต (ป่าหนึ่งหมา)	2 (9.52)		
		11. คำบอก สภาพ/ลักษณะ + อวัยวะ (ห้าแปบ)	6 (14.63)	11. คำบอก สภาพ/ลักษณะ + คำแสดง ความเปรียบ + สิ่งมีชีวิต (ผอมหยั่งเขียวต)	1 (4.76)		
		12. คำเรียกผี + คำบอกกระยะ (พายแหมะ)	1 (2.44)	12. พฤติกรรม + คำแสดงความ เปรียบ + สิ่งมีชีวิต (สลิดหยั่งวอก)	2 (9.52)		
		13. คำเรียกผี + คำบอกสภาพ/ ลักษณะ (มีต่ายกั๊ด)	1 (2.44)	13. สิ่งมีชีวิต + คำนำ หน้าชื่อ + คำบอกเจตนา (บ้อคิงหยั่ง)	1 (4.76)		
		14. ขาดิกำเนิด + สติปัญญา (เจ้าดงาว)	1 (2.44)	14. สิ่งมีชีวิต + พฤติกรรม + สิ่งของเครื่องใช้ (แมงลุ่นเต้า)	1 (4.76)		
		15. ขาดิกำเนิด + สิ่งมีชีวิต (เจ้าตหมา)	1 (2.44)	15. อวัยวะ + คำแสดงความ เปรียบ + สิ่งมีชีวิต (หน้าหยั่ง)	1 (4.76)		

กลวิธีการสร้างคำด่าภาษาล้านนาในเพชรบุรี							
คำด่าที่มี 1 องค์ประกอบ		คำด่าที่มี 2 องค์ประกอบ		คำด่าที่มี 3 องค์ประกอบ		คำด่าที่มี 4 องค์ประกอบ	
กลวิธีการ สร้างคำด่า	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำด่า	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำด่า	จำนวน (%)	กลวิธีการ สร้างคำด่า	จำนวน (%)
จะเลื้อ)							
		16. พฤติกรรม	1				
		+	(2.44)				
		คำบอกสภาพ/ ลักษณะ (สลิดตก)					
		17. สถานที่ +	1				
		คำเรียกผี	(2.44)				
		(ป่าเขว้า)					
		18. สิ่งมีชีวิต +	1				
		คำบอกสภาพ/ ลักษณะ (อึ่งกั๊ดแมงเมา)	(2.44)				
		19. สิ่งมีชีวิต +	1				
		สิ่งของเครื่องใช้ (ควายสะตวง)	(2.44)				
		20. อวัยวะ +	1				
		สติปัญญา (หน้าเขอะ)	(2.44)				
		21. อวัยวะ +	2				
		สิ่งมีชีวิต (หน้าแป้ว)	(4.88)				
รวม	6 (100)	รวม	41 (100)	รวม	21 (100)	รวม	4 (100)

จากตารางที่ 1 กลวิธีการสร้างคำด่าภาษาล้านนาในเพชรบุรี แบ่งเป็น 4 กลวิธีหลัก คือ 1) คำด่าที่มี 1 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 2 กลวิธีย่อย 2) คำด่าที่มี 2 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 21 กลวิธีย่อย 3) คำด่าที่มี 3 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 15 กลวิธีย่อย 4) คำด่าที่มี 4 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 3 กลวิธีย่อย ทั้งนี้กลวิธีย่อยในการสร้างคำด่าภาษาล้านนาที่พบมากที่สุดในแต่ละกลวิธีหลัก คือ 1) พฤติกรรม, สติปัญญา (พบจำนวนเท่ากัน) 2) คำบอกสภาพหรือลักษณะ + อวัยวะ 3) คำนำหน้าชื่อ + อวัยวะ + คำบอกสภาพหรือลักษณะ 4) คำนำหน้าชื่อ + โรค + พฤติกรรม + อวัยวะ

จำนวนคำและคำร้อยละของกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพซบุ๊ก 4 กลวิธีหลัก
แสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนคำและคำร้อยละของกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพซบุ๊ก 4
กลวิธีหลัก

กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนา ในเพซบุ๊ก	จำนวนคำ	ร้อยละ
1. คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ	6	8.33
2. คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ	41	56.94
3. คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ	21	29.17
4. คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ	4	5.56
รวม	72	100

จากตารางที่ 2 คำคำภาษาล้านนาในเพซบุ๊กมีทั้งหมด 72 คำ แบ่งกลวิธีการสร้างคำคำ
ภาษาล้านนาเป็น 4 กลวิธีหลัก เรียงลำดับตามจำนวนคำจากมากไปน้อย ได้แก่ คำคำที่มี
2 องค์ประกอบ พบ 41 คำ คิดเป็นร้อยละ 56.94 คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ พบ 21 คำ คิดเป็น
ร้อยละ 29.17 คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ พบ 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 และคำคำที่มี
4 องค์ประกอบ พบ 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.56

อภิปรายและสรุปผล

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในเพซบุ๊กแบ่งเป็น 4 กลวิธี
หลัก ได้แก่

1. คำคำที่มี 1 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 2 กลวิธีย่อย กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ พฤติกรรม
, สติปัญญา (พบจำนวนเท่ากัน)
2. คำคำที่มี 2 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 21 กลวิธีย่อย กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ คำบอก
สภาพหรือลักษณะ + อวัยวะ
3. คำคำที่มี 3 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 15 กลวิธีย่อย กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ
คำนำหน้าชื่อ + อวัยวะ + คำบอกสภาพหรือลักษณะ
4. คำคำที่มี 4 องค์ประกอบ แบ่งเป็น 3 กลวิธีย่อย กลวิธีที่พบมากที่สุด คือ คำนำหน้า
ชื่อ + โรค + พฤติกรรม + อวัยวะ

จากผลการวิจัยข้างต้น เมื่อพิจารณาจำนวนกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาทั้ง 4 กลวิธีหลักพบว่า คำคำที่มี 2 องค์ประกอบเป็นกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาที่พบมากที่สุด เนื่องจากเป็นกลวิธีการสร้างคำคำที่นำคำ 2 คำ ซึ่งมีความหมายของคำ 2 กลุ่มความหมายมาประกอบกันเป็นคำคำ โดยมีคำที่ 1 เป็นคำหลัก และคำที่ 2 ทำหน้าที่ขยายคำที่ 1 ให้สื่อความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ความสะอาด บ่าหลัง อ่างว หนึ่งกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาดังกล่าวยังใช้วิธีการเปรียบเทียบคำที่ 1 ให้เป็นหรือเหมือนกับคำที่ 2 ทำให้คำคำแสดงภาพได้ชัดเจนขึ้น เช่น บ่าวอก อี้จัว อี้ผี ส่วนคำคำที่มี 4 องค์ประกอบเป็นกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาที่พบน้อยที่สุด เนื่องจากเป็นกลวิธีการสร้างคำคำที่นำคำ 4 คำ ซึ่งมีความหมายของคำ 4 กลุ่มความหมายมาประกอบกันเป็นคำคำ เช่น บ่าห่ากั้นดับ อี้สะลิมัดตั้ง อี้ห่าปันต่าย คำคำข้างต้นมีจำนวนคำและกลุ่มความหมายของคำหลายส่วนประกอบกัน ทำให้โครงสร้างคำคำมีความซับซ้อนจึงไม่เป็นที่นิยมในการนำมาสร้างเป็นคำคำภาษาล้านนา

ผลการวิจัยพบกลุ่มความหมายของคำที่นำมาประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนา 16 กลุ่ม ได้แก่ คำนำหน้าชื่อ (บ่าวอก), คำบอกเจตนา (จะโป้แสน), คำบอกระยะ (พายแหมะ), คำบอกเวลา (อี้ปันต่าย), คำบอกสภาพหรือลักษณะ (บ่าจี้กะเลอเกลี้ยง), คำเรียกผี (ผีต่ายกิด), คำแสดงความเปรียบ (สวทหยั่งหมา), ซาติกำเนิด (จ่าดง่าว), พฤติกรรม (สลิดดก), โรค (บ่าห่ากั้นดับ), สติปัญญา (บ่าสิ่ง), สถานที่ (บ่าเฮ่วผี), สิ่งของเครื่องใช้ (พายโบม), สิ่งมีชีวิต (หน้าแป้ว), สิ่งอัมงคล (บ่าซิด) และอวัยวะ (บ่าเขี้ยวอี้) กลุ่มความหมายของคำที่นำมาประกอบเป็นคำคำดังกล่าวพบการใช้คำนำหน้าชื่อมากที่สุด และพบการใช้คำบอกระยะและสิ่งอัมงคลน้อยที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรทัย ชินอัศรพงศ์ (2557) ที่ศึกษาประเภททางความหมายของคำคำในภาษาไทย พบคำคำประเภทความเชื่อ (ปอบ), ความประพฤติ (ชั่ว), ซาติกำเนิด (ชี้ซ่า), รูปลักษณ์ (เตี้ย), โรค (โรคจิต), สติปัญญา (โง่), สถานที่ (บ้านนอก), สิ่งของเครื่องใช้ (หน้าหม้อ), สิ่งมีชีวิต (ควาย) และอวัยวะ (สันตั้น)

คำคำภาษาล้านนาที่ปรากฏในส่วนแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊ก เพจเมียงง่าว พบการนำคำนำหน้าชื่อที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ได้แก่ บ่า อี้ มาประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนาจำนวนมาก ผู้วิจัยเห็นว่า คำว่า บ่า อี้ เป็นคำไม่สุภาพ สามารถใช้นำหน้าคำธรรมดาเพื่อเป็นคำคำได้ทันที เช่น คำว่า วอก (สิง) เป็นคำธรรมดา ส่วนคำว่า บ่าวอก เป็นคำคำ, คำว่า ผี เป็นคำธรรมดา ส่วนคำว่า อี้ผี เป็นคำคำ สิ่งดังกล่าวถือว่าเป็นลักษณะทั่วไปของการสร้างคำคำเพื่อระบุให้ทราบว่าบุคคลเป้าหมายที่คำเป็นเพศชายหรือเพศหญิง

นอกจากนี้คำคำภาษาล้านนาสะท้อนให้เห็นลักษณะทางวัฒนธรรมของคนล้านนาหรือคนภาคเหนือ เนื่องจากคำที่นำมาประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนาถือว่าเป็นภาษาที่มีส่วนกำหนดระบบความคิดของคน หรือมีอิทธิพลต่อความคิดและการมองโลกของคน การศึกษาภาษาของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะช่วยให้เข้าใจสังคมรอบตัวของกลุ่มคนที่ศึกษา (Sapir, 1949; Whorf, 1956; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2522; ศราวุธ หล่อดี, 2558; ศราวุธ หล่อดี, 2561) เห็นได้จากการนำคำศัพท์ที่อยู่รอบตัวหรือพบในชีวิตประจำวันมาประกอบเป็นคำคำภาษาล้านนา ซึ่งแสดงให้เห็นความคิดของคนล้านนาที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับผี เช่น บ่าพาย (ผีพราย) อี่ผี ความเชื่อเกี่ยวกับสถานที่ เช่น ป่าเฮ่วผี (ป่าช้า) อี่หม่อนฮุก (นรก) ความเชื่อเกี่ยวกับชาติกำเนิด เช่น จาดหมา (ชาติหมา) ความเชื่อเกี่ยวกับข้อห้าม สิ่งของ และเครื่องประกอบพิธีกรรมล้านนา เช่น บ่าซิด (เสนียด จัญไร) บ่าพายโถม (โลงศพ) ควายสะตวง (กระตังใส่เครื่องเซ่น) ตามลำดับ รวมทั้งพบการใช้ชื่อสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์ที่อยู่รอบตัวของคนล้านนามาเป็นคำคำภาษาล้านนา เช่น บ่าจิกกะเลื้อเกลี้ยง (จิ้งเหลน) บ่าวอก (ลิง) ผอมหยั่งเขียด หน้าป่าหลิม (ปลาช่อน) อี่งัว (วัว) สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรทัย ชินอักรพงศ์ (2557) ที่ศึกษาโลกทัศน์ของคนไทยที่สะท้อนจากคำคำในภาษาไทย พบคำคำเกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์ เช่น เปรต ผีไม่มีศาล เสนียด ความเชื่อทางศาสนา เช่น นรก สัมภเวสี และพบการใช้ชื่อสัตว์เป็นคำคำ เช่น งูเห่า ปากหมา ลิง ควาย การศึกษาคำคำภาษาล้านนานอกจากทราบลักษณะกลวิธีที่ใช้สร้างคำคำ คำคำภาษาล้านนายังสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมของคนล้านนาจึงควรศึกษาให้ลุ่มลึกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาที่ปรากฏในส่วนแสดงความคิดเห็นในเฟซบุ๊ก เพื่อให้เห็นภาพรวมของกลวิธีการสร้างคำคำภาษาล้านนาในสื่อออนไลน์ ควรเก็บข้อมูลคำคำภาษาล้านนาที่ปรากฏในสื่อออนไลน์อื่น ๆ เช่น ทวิตเตอร์ (Twitter) อินสตาแกรม (Instagram) ฯลฯ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพิ่มเติม หนึ่งควรศึกษาทัศนคติของคนล้านนาเกี่ยวกับระดับความรุนแรงของคำคำภาษาล้านนาแต่ละคำ

เอกสารอ้างอิง

ัญญากร บุญมี และอัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2561). อัตลักษณ์เสมือนกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมบนเครือข่ายสังคมเกมออนไลน์. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 6(1), 82–95.

- ปิ่น มุทุกันต์. (2541). **พุทธวิธีครองใจคน**. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- รุ่งอรุณ ทีฆชุนทดเถียร. (2529). ที่ว่าหายาบันนั้นฉันใด. **มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 5(2), 110–119.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2547). **วัจนกรรมการบริภาษในภาษาไทย**. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ บุญญาพิทักษ์. (2536). **คำบริภาษในเพลงขาน้อง**. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศรศักดิ์ ไชยมงคล. (2540). **ลักษณะการบริภาษในวรรณคดีประเภทกลอนบทละครและกลอนนิทานสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น**. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศราวุธ หล่อดี. (2558). โลกทัศน์ของชาวไทลื้อที่สะท้อนจากคำประสมที่มีคำว่า ‘หัว’ ในภาษาไทยลื้อ. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**, 9(2–4), 46–62.
- ศราวุธ หล่อดี. (2561). **คำเรียกสีและมโนทัศน์เกี่ยวกับสีในภาษาล้านนา**. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สมบูรณ์ ศรีระสันต์. (2542). **วิเคราะห์ค่านิยมทางสังคมและการใช้ภาษาจากคำบริภาษในบทละครนอกพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย**. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- แฮมม์ โสลา. (2533). **คำหยาบ: ที่มาและบทบาทของคำหยาบในภาษาไทยกลาง**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- อรทัย ชินอัศรพงศ์. (2557). **การศึกษาคำคำในภาษาไทยตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์และวัจนปฏิบัติศาสตร์**. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2522). สมมติฐานชาเพียร์-วอร์ฟ. **วารสารอักษรศาสตร์**, 11(2), 20–32.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. (2547). **พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง**. เชียงใหม่: มิ่งเมือง.

Allan K, Burrige K. (1991). **Euphemism and Dysphemism: Language Used as Shield and Weapon**. New York: Oxford University Press.

Sapir E. (1949). The Status of Linguistics as a Science. In **Culture, Language, and Personality: Selected Essays**. Berkeley and Los Angeles, California: University of California Press, 69.

Whorf BL. (1956). An American Indian model of the universe, The relation of habitual thought and behavior to language. In **Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf**. Cambridge, Mass.: M.I.T. Press., 57-64, 135.